

WEBQUEST DLA HUMANISTÓW

WYKORZYSTANIE TECHNIK MULTIMEDIALNYCH W NAUCZANIU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

„HUMANISTYCZNE KONTEKSTY LITERACKIE I ARTYSTYCZNE W SŁOWACH I OBRAZACH. HIPERTEKSTOWA WIZUALIZACJA TREŚCI KULTURY”.

[Wprowadzenie](#)

[Zadania](#)

[Proces](#)

[Źródła](#)

[Ewaluacja](#)

[Konkluzja](#)

I. [WPROWADZENIE](#)

Założenia nowoczesnej humanistycznej dydaktyki

1. Możliwości wykorzystania w humanistycznej dydaktyce zasobów Internetu, multimediiów, nowych mediów (zwrócenie uwagi na związane z nimi zagrożenia).
2. Wpływ nowych mediów na zmianę roli nauczyciela - humanisty oraz stosunek uczniów do lektury.
4. Umiejętność stosowania TI w nauczaniu przedmiotów humanistycznych: organizowania środowiska nauki dla uczniów jako wymagających odbiorców kultury, utrzymywania z nimi permanentnego kontaktu, udostępniania materiałów edukacyjnych w formie elektronicznej, stymulowania uczenia się indywidualnego, w małych grupach i e-społecznościach, rozwijania uzdolnień uczniów, koordynowania ich współpracy, uczenia wyszukiwania, selekcjonowania, porządkowania specjalistycznych informacji pochodzących ze źródeł elektronicznych (wyszukiwarki internetowe, elektroniczne bazy danych, Online, środowisko Google). Ocena ich jakości, skuteczności i wiarygodności.
5. Zarządzanie bazami danych. Konstruowanie projektów zajęć z wykorzystaniem multimediiów i e-technologii.

II. ZADANIA

Utwórz wypowiedź hipertekstową (stronna WWW) w oparciu o teksty kultury (wg obowiązującej podstawy programowej)¹, np.

1. Porządek mitologicznego świata według Greków. Zeus i Prometeusz
2. Święte księgi i ich rola w judaizmie, chrześcijaństwie i islamie
3. Człowiek i Bóg: historia stworzenia
4. Obraz człowieka w psalmach.
5. Apokaliptyczny koniec świata – Sąd Ostateczny.
6. Apokalipsa jako źródło symboli i motywów
7. Sąd Ostateczny Hansa Memlinga jako ikonograficzne wyobrażenie średniowiecznego światopoglądu
8. Człowiek w świecie znaków

Inne wg http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_prawne/rozporzadzenie_20081223_zal_4.pdf

SAMODZIELNY WYBÓR TEMATU WYPOWIEDZI WG WYKAZU TEKSTÓW W OBOWIĄZUJĄCEJ PODSTAWY PROGRAMOWEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. TEKSTY KULTURY

Źródło: http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_prawne/rozporzadzenie_20081223_zal_4.pdf

Sofokles *Antygona* lub *Król Edyp* (wersja literacka lub spektakl teatralny);

* *Bogurodzica*; *Lament świętokrzyski*;

* Jan Kochanowski – wybrane pieśni, treny i psalmy;

Mikołaj Sęp Szarzyński – wybrane sonety;

William Szekspir *Makbet* lub *Hamlet*;

Adam Mickiewicz – wybrane sonety i inne wiersze (w tym *Romantyczność*), **Dziadów część III*, **Pan Tadeusz*;

Juliusz Słowacki – wybrane wiersze;

Cyprian Norwid – wybrane wiersze;

Bolesław Prus **Lalka*;

Fiodor Dostojewski – wybrany utwór, np.

Zbrodnia i kara, *Łagodna*;

Joseph Conrad *Jądro ciemności*;

Jan Kasprowicz, Kazimierz Przerwa-Tetmajer,

Leopold Staff – wybrane wiersze;

Stanisław Wyspiański **Wesele*;

Władysław Stanisław Reymont *Chłopi* (tom I – *Jesień*);

Stefan Żeromski – wybrany utwór (*Ludzie bezdomni*, *Wierna rzeka*, *Echa leśne* lub *Przedwiośnie*);

Bolesław Leśmian, Julian Tuwim, Jan Lechoń,

Julian Przyboś, Józef Czechowicz, Konstanty

Ildefons Gałczyński – wybrane wiersze;

¹ podstawa programowa kształcenia ogólnego „Dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie Świadectwa Dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego”:

http://bip.men.gov.pl/men_bip/akty_prawne/rozporzadzenie_20081223_zal_4.pdf

Jarosław Iwaszkiewicz – wybrane opowiadanie;

*Bruno Schulz – wybrane opowiadanie;

Tadeusz Borowski – wybrane opowiadanie;

Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Różewicz,
Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, Zbigniew

Herbert, Ewa Lipska, Adam Zagajewski,

Stanisław Barańczak – wybrane wiersze;

Miron Białoszewski – wybrane utwory;

Wybrany dramat dwudziestowieczny z literatury polskiej

(np. Stanisława Ignacego Witkiewicza, Sławomira Mrożka lub Tadeusza Różewicza);

Wybrana powieść polska z XX lub XXI w.

(np. Marii Kuncewiczowej *Cudzoziemka*, Zofii Nałkowskiej *Granica*, Józefa Mackiewicza *Droga donikąd*,

Stanisława Lema *Solaris*, Juliana Strykowski *Austeria*, Tadeusza Konwickiego *Kronika wypadków miłosnych*);

Wybrana powieść światowa z XX lub XXI w.

(np. Franza Kafki *Proces*, Alberta Camusa

Dżuma, George'a Orwella *Rok 1984*, Isaaca

Bashevisa Singera *Sztukmistrz z Lublina*,

Gabriela Garcii Marqueza *Sto lat samotności*,

Umberto Eco *Imię róży*).

Wybrany wiersz z romantycznej poezji europejskiej;

Juliusz Słowacki *Kordian* lub *Fantazy*;

Zygmunt Krasiński *Nie-Boska Komedia*;

Realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska

(np. Honoriusz Balzak *Ojciec Goriot*, Emil Zola *Nana* lub Gustaw Flaubert *Pani Bovary*);

Stanisław Ignacy Witkiewicz *Szewcy*;

Gustaw Herling-Grudziński – wybrane opowiadanie;

Michaił Bułhakow *Mistrz i Małgorzata*;

Wybrana powieść lub zbiór opowiadań z XX lub XXI w.

(np. Marii Dąbrowskiej, Zofii Nałkowskiej, Marii Kuncewiczowej, Józefa Wittlina, Józefa Mackiewicza, Juliana Strykowski, Andrzeja Kuśniewicza, Tadeusza Konwickiego, Stanisława Lema, Wiesława Myślińskiego, Marka Nowakowskiego, Jerzego Pilcha, Olgi Tokarczuk, Stefana Chwina, Pawła Huellego);

Wybrana powieść (lub zbiory opowiadań) dwudziestowiecznych autorów z literatury światowej (np. Franza Kafki, Thomasa Manna, Vladimira Nabokova, Alberta Camusa, Isaaca Bashevisa Singera, Johna Steinbecka, Kurta Vonneguta, Gabriela Garcii Marqueza, Günthera Grassa, Umberto Eco, Milana Kundery);

Ponadto

Horacy – wybrane liryki;

Jan Kochanowski *Treny* (jako cykl poetycki); poezja barokowa (np. Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn);

Fiodor Dostojewski – wybrany utwór, np. *Zbrodnia i kara*, *Łagodna*;

Joseph Conrad *Jądro ciemności*;

Jan Kasprowicz, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Leopold Staff – wybrane wiersze;

Stanisław Wyspiański **Wesele*;

Władysław Stanisław Reymont *Chłopi* (tom I – *Jesień*);

Stefan őromski – wybrany utwór (*Ludzie bezdomni*, *Wierna rzeka*, *Echa leśne* lub *Przedwiośnie*);

Bolesław Leśmian, Julian Tuwim, Jan Lechoń, Julian Przyboś, Józef Czechowicz, Konstanty Ildefons Gałczyński – wybrane wiersze;

Jarosław Iwaszkiewicz – wybrane opowiadanie;

*Bruno Schulz – wybrane opowiadanie;

Tadeusz Borowski – wybrane opowiadanie;

Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Różewicz, Czesław Miłosz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, Ewa Lipska, Adam Zagajewski, Stanisław Barańczak – wybrane wiersze;
Miron Białoszewski – wybrane utwory;
wybrane wiersze dwudziestowiecznych poetów polskich.

2. TEKSTY POZNAWANE W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI

Wybór mitów;

Dzieje Tristana i Izoldy;

Miguel Cervantes *Don Kichote*;

Jan Chryzostom Pasek *Pamiętniki*;

Ignacy Krasicki – wybrana satyra lub *Monachomachia*;

Adam Mickiewicz *Dziady* część IV;

Juliusz Słowacki *Kordian*;

Witold Gombrowicz **Ferdydurke*;

Irit Amiel – wybrane opowiadanie z tomu *Osmaleni* lub Hanna Krall *Zdążyć przed Panem Bogiem*;

Gustaw Herling-Grudziński *Inny świat*;

Ryszard Kapuściński *Podróż z Herodotem*;

wybrany esej Mieczysława Jastruna lub Zygmunta Kubiaka poświęcony kulturze antycznej;

Dante Alighieri *Boska komedia*;

Johann Wolfgang Goethe *Faust*;

Czesław Miłosz – wybrany esej;

Zbigniew Herbert – wybrany esej;

inny esej autora polskiego (np. Kazimierza Wyki, Jana Błońskiego, Marii Janion, Leszka Kołakowskiego, ks. Józefa Tischnera, Jarosława Rymkiewicza, Jerzego Stempowskiego);

wybrany reportaż autora polskiego (np. Ryszarda Kapuścińskiego, Krzysztofa Kąkolewskiego, Hanny Krall, Henryka Grynberga);

dziennik (np. Marii Dąbrowskiej, Zofii Nałkowskiej, Jarosława Iwaszkiewicza, Witolda Gombrowicza);

Jan Paweł II *Tryptyk Rzymski*;

Biblia (wybrane psalmy, fragmenty: *Pieśni nad Pieśniami*, *Księgi Hioba*, *Apokalipsy św. Jana*);

Biblia (fragmenty Starego i Nowego Testamentu jako konteksty interpretacyjne dla lektury dzieł z innych epok).

3. INNE:

Wybrane filmy z twórczości polskich reżyserów

(np. Krzysztofa Kieślowskiego, Andrzeja Munka, Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego);

homilia Jana Pawła II wygłoszona 2 czerwca 1979 roku w Warszawie na Placu Zwycięstwa (Piłsudskiego) – nagranie telewizyjne.

Wybrane filmy z klasyki kinematografii światowej

(np. Ingmara Bergmana, Charlesa Chaplina, Federico Felliniego, Akiry Kurosawy, Andrieja Tarkowskiego, Orsona Wellesa);

spektakle teatralne (w tym Teatru TV) – przynajmniej jeden w roku;

stała lektura gazety codziennej, tygodnika opinii, miesięcznika i kwartalnika.

III. PROCES

WARSZTATY

Tworzenie hipertekstów (strony WWW Google)

Etapy działania:

- publikowanie na koncie WWW określenie tematyki,
- gromadzenie materiałów,
- nadawanie materiałom postaci cyfrowej,
- tworzenie witryny,
- testowanie witryny,
- testowanie witryny opublikowanej,
- promocja i upowszechnianie,
- nowa koncepcja, zmiany, aktualizacja.

CZYTANIE TEKSTÓW KULTURY

1. Wybór odpowiednich źródeł pozyskania materiału porównawczego
2. Odczytanie wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.
3. Analiza formalna i interpretacja tekstów:
Rozpoznanie języka wypowiedzi i krytyczna analiza formalna
Rozpoznanie sensów zawartych w strukturze dzieła
Rozpoznanie funkcji tekstu i środków artystycznych służących ich realizacji
4. Interpretacja tekstów kultury
Zastosowanie w analizie podstawowych pojęć z zakresu poetyki i estetyki;
W interpretacji tekstu wykorzystanie wiedzy o kontekstach, w jakich może być on odczytywany na przestrzeni wieków w różnych dziedzinach humanistyki;
Odczytywanie rozmaitych sensów dzieła i dokonanie interpretacji porównawczej.
5. Tworzenie wypowiedzi.
Budowanie wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności;
Zastosowanie w nich podstawowych zasad logiki i retoryki;
Świadomość własnej kompetencji językowej i kulturowej.

INTERPRETACJA OBRAZÓW, DZIEŁ FILMOWYCH, FOTOGRAFII

ANALIZA PREIKONOGRAFICZNA

W opisie preikonograficznym chodzi o wyodrębnienie motywów artystycznych, a więc o odczytanie tego, co jest przedstawione, jakie są wzajemne relacje poszczególnych elementów przedstawienia oraz jaki wyraz posiadają te elementy. Motywy te identyfikujemy posługując się naszym praktycznym doświadczeniem, co oczywiście nie zawsze musi skutkować stuprocentową pewnością, szczególnie w wypadku dzieł wymykających się naszemu doświadczeniu praktycznemu. W opisie preikonograficznym nasze doświadczenie praktyczne wsparte jest historią stylu, a więc wiedzą o tym, jakie w poszczególnych epokach stosowano formy w przedstawieniach obrazowych.

ANALIZA I KONOGRAFICZNA

Z analizą ikonograficzną natomiast mamy do czynienia wtedy, gdy „łączymy motywy artystyczne i kombinacje artystycznych motywów (kompozycje) z tematami lub pojęciami. Motywy tak rozpoznawane, jako wykładniki wtórnego lub umownego znaczenia, można nazwać obrazami, a kombinacje obrazów są tym, co dawni teoretycy sztuki określali jako *invenzioni*. Chętnie nazwalibyśmy je opowieścią lub alegorią. Identyfikacja takich obrazów, opowieści i alegorii należy do dziedziny określanej zwykle jako ikonografia (Panofsky, 1971). Ikonografia przekazuje nam informacje o tym, w jaki sposób na różnych obszarach i w różnym czasie przedstawiano poszczególne tematy i przy pomocy jakich motywów.

ANALIZA IKONOLOGICZNA

Ikonologia oznacza taką interpretację dzieła sztuki, które wykracza poza to dzieło mogące stanowić dokument epoki bądź osobowości twórcy. Trzeci etap procesu postrzegania to interpretacja. Do tej pory percepcja obejmowała w większym stopniu wnętrze obrazu, analizowaliśmy jego budowę i znaczenie relacji między elementami odwołując się do znanych nam kulturowo typów tego rodzaju przedstawień. Teraz nasza interpretacja wychodzi na zewnątrz pytając o przyczynę jego powstania, cel dla którego zaistniał oraz funkcję i znaczenie jakie ma pełnić ten konkretny przekaz wizualny. Interpretacja doprowadzi do ujawnienia sensu dzieła w danej kulturze a także pozwoli na uchwycenie jego wartości. Trzeba zaznaczyć, że niezależnie od tego czy jest to na poziomie ilustracyjnym, edukacyjnym, czy na poziomie kampanii społecznej lub reklamy, bądź nawet czysto estetycznym, interpretacja przekazu wizualnego wymaga szczególnej umiejętności wglądu w całość kultury oraz uchwycenia jej podstawowych cech. Percepcja ma polegać na rozpoznaniu w wyróżnionych przez siebie formach i przedstawieniach przejawy określonych zjawisk kulturowych na poziomie jakościowym uzależnionym od indywidualnych dyspozycji intelektualnych i wiedzy historycznej².

IV. ŹRÓDŁA

BAZY DANYCH

http://polonisci.pcen.pl/wp-content/uploads/downloads/2011/09/Wykaz_stron_WWW-dla-polonist%C3%B3w.pdf

WYKAZ STRON INTERNETOWYCH PRZYDATNYCH W PRACY WSPÓŁCZESNEGO POLONISTY

CZASOPISMA

BIBLIOTEKI I INNE STRONY ZAWIERAJĄCE TEKSTY LITERACKIE

PORTALE I SERWISY EDUKACYJNE

SŁOWNIKI I ENCYKLOPEDIE ONLINE

SERWISY POŚWIĘCONE POSZCZEGÓLNYM TWÓRCOM

---

² Panofsky E.: *op.cit.*

KULTURA I SZTUKA

OFERTY WYDAWNICTW EDUKACYJNYCH

V. EWALUACJA

Prezentacje projektów zrealizowanych podczas warsztatów

VI. KONKLUZJA

Podsumowanie